

Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím

Spracovala JUDr. Zuzana Stavrovská

Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím

Email: sekretariat@komisar.sk

GSM: 0911 269 021

Tel. +421/ 2 204 203 09

Zákon č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a o komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Účinný od 01.09.2015

Voľba NR SR 02.12.2015

Úrad začal vykonávať činnosť dňa 01.03.2016

Komisár

- podieľa na ochrane práv podporou a presadzovaním práv osobitne zaručených špecifickým skupinám, ktorými sú osoby so zdravotným postihnutím, medzinárodnými dohovormi, predovšetkým **Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím** (SR je viazaná od 25.júna 2010).

Kontakty na úrad:

- Adresa: **Račianska 153, 831 54 Bratislava**
- Web: www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk
- Email: sekretariat@komisar.sk
- Telefón: **0911 269 021,** **+421/ 2 204 203 09**

- **Komisár je nezávislý orgán**, ktorý svoju pôsobnosť vykonáva oddelene od iných orgánov, ktorým osobitný predpis ustanovuje kompetencie v oblasti ochrany ľudských práv. Týmto ustanovením je jednoznačne deklarované nezávislé postavenie komisára v súlade s prílohou rezolúcie 48/134 Valného zhromaždenia OSN z 20. decembra 1993 o Vnútroštátnych inštitúciách na presadzovanie a ochranu ľudských práv (tzv. Parížske princípy).

Pôsobnosť komisára sa vzťahuje len na subjekty, ktoré v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím pôsobia, alebo ktorých činnosť sa môže práv osôb so zdravotným postihnutím dotýkať. Konkrétne podľa ustanovenia § 9 citovaného zákona ide o nasledovné subjekty:

- (1) orgány verejnej správy, ktorými sú na účely tohto zákona orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, právnické osoby ako aj fyzické osoby, ktoré podľa osobitného predpisu zasahujú do práv a povinností fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy a
- (2) právnické osoby i fyzické osoby – podnikateľov neuvedených v predchádzajúcom bode.

Článok 1 Dohovoru OSN

Cieľom tohto dohovoru je presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými.

Kto sa môže obrátiť na komisára pre osoby so zdravotným postihnutím?

- Podľa § 8 ods. 3 zákona má každý právo obrátiť sa na komisára vo veci porušovania práv osoby so zdravotným postihnutím alebo ohrozovania práv osoby so zdravotným postihnutím.

- Podľa § 8 ods. 4 zákona na komisára sa môže obrátiť tiež fyzická osoba, ktorá nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu alebo ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony každá plnoletá fyzická osoba, a to ja tá, ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená alebo bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony.

Aké sú kompetencie komisára?

- **posudzuje** na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy dodržiavanie práv osoby so zdravotným postihnutím,
- **monitoruje** dodržiavanie ľudských práv osoby so zdravotným postihnutím najmä vykonávaním nezávislého zisťovania plnenia záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná,
- **uskutočňuje výskumy a prieskumy** na sledovanie stavu a vývoja v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím,

Aké sú kompetencie komisára?

- **presadzuje záujmy** osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti,
- **spolupracuje** s osobami so zdravotným postihnutím priamo alebo prostredníctvom organizácií pôsobiacich v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím, konzultuje s nimi veci, ktoré sa ich týkajú, skúma ich názory a podporuje ich záujem o verejné otázky,
- **organizuje aktivity na podporu** dodržiavania práv ľudí so zdravotným postihnutím.

Komisár je oprávnený:

- **požadovať** pri vybavovaní podnetu aj z vlastnej iniciatívy od subjektov **informácie a údaje** na účely posúdenia dodržiavania ľudských práv, kópie spisovej dokumentácie, vrátane kópií dokladov, obrazových záznamov, zvukových záznamov alebo obrazovo – zvukových záznamov, od orgánov verejnej správy požadovať plnenie výkon ich oprávnení,
- **navrhovať prostriedky nápravy**, môže požadovať tiež **prijatie opatrení**, ak výsledkom posúdenia je zistenie porušenia práv osoby so zdravotným postihnutím,

- **vydávať stanoviská** vo veciach dodržiavania práv osoby so zdravotným postihnutím a vyjadrenia vo veciach, ktoré posudzoval,

- **predkladať oznámenia** v mene osoby so zdravotným postihnutím podľa Opčného protokolu k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím,

- **zúčastňovať sa súdneho konania** z pozície „dohľadu“ - ochrancu práv ľudí so zdravotným postihnutím, má oprávnenie zúčastniť sa konania na súde,

- **hovorí bez prítomnosti tretích osôb** s osobou so zdravotným postihnutím v mieste, kde sa vykonáva väzba, výkon trestu odňatia slobody, detencia, ochranné liečenie, ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie alebo predbežné opatrenie.

Ako je možné podať podnet?

• Podnet je možné podať **písomne, ústne do zápisnice, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami**. Ak sa občan rozhodne pre písomnú voľbu, podnet je potrebné zaslať poštou na adresu: **Úrad Komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Račianska ulica č. 153, 831 54 Bratislava 35,** alebo **elektronicky,**

prostredníctvom

www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk

cez „podať podnet“, s výberom možnosti „podať elektronicky“.

Ústne do zápisnice je možné podať podnet priamo v priestoroch úradu počas úradných hodín, ktoré sú k dispozícii na webovom portáli úradu. Pri tejto voľbe je možné aj vopred si dohodnúť termín stretnutia prostredníctvom

www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk, cez „podať podnet“, s výberom možnosti „podať osobne“. Naším cieľom je zabezpečiť, aby každý podávateľ podnetu mohol komunikovať s tým zamestnancom úradu, ktorý sa uvedenej problematike odborne venuje. Pri osobnej konzultácii pomôžeme spísať podnet, vysvetlíme prípadné nejasnosti alebo odporučíme ďalší postup.

Pri styku s komisárom má fyzická osoba má právo:

- používať svoj materinský jazyk a
- na komunikáciu pre ňu v prístupnej forme.
- Prístupnou formou komunikácie sa rozumejú najmä posunkové jazyky, Braillovo písmo, augmentatívna a alternatívna komunikácia, ako aj ďalšie prístupné prostriedky, spôsoby a formy komunikácie, pričom náklady spojené napr. s tlmočeným znáša úrad komisára.

Výsledok posúdenia:

- **Vyjadrenie** - len ako výsledok posudzovania dodržiavania práv v konkrétnych prípadoch. Takéto vyjadrenie je oznamované výlučne konkrétnym osobám (fyzickým aj právnickým), ktorých sa konanie komisára týkalo.
- **Stanovisko** – všeobecnejšieho charakteru vydať ku konkrétnym problémom, návrhom, situáciám vzhľadom na svoju povahu, toto stanovisko slúži ako prostriedok vyjadrenia sa komisára smerom k orgánom verejnej moci, právnickým aj fyzickým osobám a k verejnosti.

- **Opatrenia na zlepšenie stavu a uloženie lehoty na splnenie**
- Ak komisár zistí, že podnet je podľa svojho obsahu podaním podľa správneho alebo súdneho konania alebo ústavnou sťažnosťou, bezodkladne podávateľa podnetu poučí o správnom postupe. Ak takýto podnet nasvedčuje tomu, že mal byť spáchaný trestný čin, bezodkladne postúpi podnet alebo jeho časť príslušnému orgánu a súčasne informuje o tomto postupe podávateľa podnetu.

- Ak na základe preskúmania podnetu komisár dospeje k záveru, že právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej správy je v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom, podá podnet na prokuratúru, o čom upovedomí podávateľa podnetu.

- Komisár posúdi okolnosti a dôvody odloženia podnetu (napr. komisár môže odložiť anonymný podnet, avšak predpokladá sa, že odloženie podnetu komisár dôsledne zváži a odloží napr. anonymný podnet, z ktorého nie je možné identifikovať toho, koho sa má podnet týkať). O odložení podnetu a o dôvodoch odloženia podnetu musí komisár upovedomiť podávateľa podnetu (okrem anonymného podania).

Ďakujem za pozornosť